У вошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-5740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 133. СЕРЕДА, 29-го ЛИПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 29, 1970 No. 133. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 28-го липня 1970

В АМЕРИЦІ

ПОРТОРІКАНЦІ ВІДЗНАЧАЛИ ТЕПЕР 18-ліття свого коммонвелту з ЗСА і з цього приводу виголошували промови, з яких видно, що вони домагаються зміни в правному становищі їхнього острова до цієї країни. Велика частина порторіканців вимагає, щоб їхня країна стала 51-им стейтом ЗСА. Менша частина бажає, щоб Порто Ріко було самостійною державою. До 1952 року Порто Ріко було територією ЗСА, 18 років тому воно стало коммонвелтом ЗСА, це значить, що воно має ту саму валюту і громадянство, що і ЗСА, але вибирає свого губернатора і само вирішує місцеві проблеми. В 1972 р. там вибиратимуть нового губернатора, і тоді може бути захитаний теперішній стан т. зв. коммонвелту.

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ НЮЙОРКСЬКОГО стейту в Олбані повідомив, що він призначив 1,300,000 долярів на це, щоб освідомлювати дітей в публічних і парохіяльних школах про шкідливість наркотиків. Спершу будуть вишколені вчителі. Але будуть старатися про те, щоб самі старші учні повчали своїх шкільних товаришів, бо учні часто мають більший вплив на своїх колег, як учителі. Цю програму почнуть здійснювати у вересні ц. р., починаючи від 4-го року навчання, і кінчаючи 12-им роком навчання. Представник Департаменту Освіти заявив, що вислід цієї освідомної акції видко буде аж за 3 до 5-ох років. Теперішні учні car скулять дуже мало зможуть скористати з цієї акції.

ПІВДЕННО - АМЕРИКАНСЬКІ МАРКСИСТИ невдоволені з політики кубинського диктатора Фіделя Кастра, який 23-го квітня в промові, якою шанував 100-річчя з дня народження Леніна, виступив проти „теоретичних суперреволюціонерів, суперлівих, правдивих суперменів", які є здібні знищити імперіялізм „своїми язиками". Кастро казав тоді, що ці „суперреволюціонери не мають найменшого поняття про те, які труднощі виникають, коли треба „робити революцію". Внаслідок цієї промови Кастро втратив численних своїх прихильників, що послабило підривні рухи в країнах Латинської Америки.

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ ЗВІТУЄ, що запаси золота державної скарбниці в червні ц. р. становили 11,889,000,000 долярів, на 11 мільйонів менше як в травні. Американські монетарні резерви при кінці червня становили 16,328,000,000 долярів: між ними було 11,889,000,000 долярів золота; 1,132,000,000 долярів чужих валют, на 152 мільйони долярів більше, як в травні ц. р.; 2,25 більйона долярів в Міжнародньому Монетарнім Фонді, які в потребі можна звідтам відтягнути; та ще 957 мільйонів долярів що їх можна взяти з іншого монетарного фонду.

КОЛЮМБІЯ ПЛЯНУЄ ІМПОРТУВАТИ котів, бо щурі так розмножилися, що загрожують життю мешканців цієї республіки. Це не є жадна новина в огірковому вакаційному сезоні, бо про це заговорив директор санітарного відділу в міністерстві здоров'я Гектор Коллязос Пеналоза, і про це писала вся преса на першій сторінці. Численні коти погинули від різних хемікалій, які не шкодять щурам. Мешканці тропікальних околиць терплять від щурів, які їх кусають, і які поширюють різні недуги. Один кіт там коштує 12 долярів, це значить, стільки, скільки заробляє будівельний робітник впродовж тижня. Уряд хоче імпортувати котів, бо немає часу на збільшення числа домашніх котів.

У СВІТІ

ПЛЕНУМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ почався в Києві в четвер минулого тижня. Присвячений цей пленум головним чином питанням сільського господарства, що вже були обговорювані на липневому пленумі ЦК Комуністичної Партії Совєтського Союзу у Москві. З доповіддю про „дальший розвиток сільського господарства" виступив перший секретар ЦК КПУ і член Політбюро ЦК КПСС П. Шелест. В обговоренні брали участь секретарі обласних комітетів КПУ.

НОВІ ПІВДЕННОВ'ЄТНАМСЬКІ ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ в кількості яких 2,500 вояків увійшли в неділю 26 липня ц. р. на територію Камбоджі з метою дальшого очищення прикордонних теренів від комуністичних партизанів і вишукування та знищення їхніх допоміжних баз і кріївок. Кількість південнов'єтнамських військ у Камбоджі виносила в червні 43 000 вояків. Нові їх з'єднання перевезено на територію Камбоджі американськими гелікоптерами.

ПРОКОМУНІСТИЧНИЙ КНЯЗЬ НОРОДОМ СІГАНУК, який після усунення із становища голови держави в Камбоджі, перебуває тепер в комуністичному Китаю, порозсилав членам своєї „королівської" родини листи із пляном поділу Камбоджі на дві окремі частини — північну комуністичну і південну під керівництвом обраного населенням уряду. Границя між обома частинами мала б проходити від Сіяму на Заході через Батамбанг, друге за величиною місто в Камбоджі і багаті плянтації гуми аж до південнов'єтнамського кордону в Бінглонг.

СУЛТАНА САЇДА БІН ТАЙМУРА, 60-літнього володаря багатих на нафту арабських країн Мускат й Оман, усунув із трону його ж власний син — 28-літній Квабус бін Саїд. Після проведеного в столиці Мускату й Оману Салялі державного перевороту, султан Саїд бін Таймур, поранений легко під час палатної революції, переїхав до Великої Британії і всю владу в країні перейняв його син. Головною причиною перевороту мала бути неспроможність султана Саїда бін Таймура дбати про потреби населення.

В ПІВНІЧНОАФРИКАНСЬКІЙ КРАЇНІ МАРОККО відбудуться в серпні 1970 року парляментарні вибори, у висліді яких закінчиться п'ятирічний період абсолютистичного правління в цій державі, що її очолював з червня 1965 року король Гассан II. Розписано ці вибори після того, як проведений в п'ятницю минулого тижня всенародній референдум схвалив нову конституцію 98.7 відсотками всіх голосів. Попередній парлямент Марокко був роз'язаний королем Гассаном II. За нову конституцію заявилося 4 443 561 виборець, проти тільки 55 101.

ДОТЕПЕРІШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО САЙҐОНУ Дейвід К. Е. Брюс вилетів у понеділок 27 липня ц. р. до Банґкоку в Сіямі для проведення там політичних розмов із сіямським урядом. Після того він від'їде до Парижу, щоб перейняти керівництво американської делегації в переговорах з північним В'єтнамом і В'єтконгом.

Ізраїль погоджується умовно на пропозицію ЗСА в справі перемир'я

Єрусалим. — Згідно з неофіційними пресовими повідомленнями, ізраїльський уряд готовий прийняти запропоновану З'єднаними Стейтами Америки формулу обмеженого перемир'я і започаткування мирових розмов з арабськими державами, а не ж зумовлює прийняття цієї формули від мілітарних і політичних гарантій ЗСА для Ізраїлю. Ізраїльський прем'єр Голда Меїр відбула в цій справі п'ятигодинну конференцію з членами свого уряду в понеділок й у вівторок цього тижня. В середу вона, як також міністер закордонних справ Абба Ебан, виступлять із промовами в ізраїльському парляменті — Кнессеті. З'єднані Стейти Америки запропонували у своїй формулі, переданій у посланні президента Ніксона в п'ятницю минулого тижня, перемир'я між Ізраїлем й арабськими країнами на протяг 90 днів і започаткування в тому часі мирових переговорів під проводом д-ра Гуннара В. Яррінга із Швеції, репрезентанта генерального секретаря ОН У Танта. Президент Об'єднаних Держав Гамаль Абдер Нассер заявився у своїй промові, виголошеній 24 липня, за прийняттям американської формули. Прийняв цю пропозицію також уряд Йорданії. Із застереженнями поставилася до неї тільки Сирія. Представники державного департаменту ЗСА заявили з приводу американської пропозиції, що вона включає також вимогу, щоб уряд Йорданії провів заходи для припинення терористичної діяльності партизанських загонів проти Ізраїлю. Вони висловили також сподівання, що Совєтський Союз не використає часу перемир'я для розбудови ракетних баз в районі Суезького каналу.

Заворушення в Чикаґо і в Гюстоні, 150 заарештованих, один вбитий і 25 поранених

Чикаґо. — Кілька тисяч молодих негрів і білих взяли участь в боротьбі проти поліції, яка тривала кілька годин, і в якій заарештовано 150 осіб, а 25 осіб були поранені, в тому було 10 поліцистів. Заворушення виникли внаслідок невдоволення молоді з концерту, що відбувався в Грент Парку. Демонстранти підпалили два авта і одне авто перевернули. Молодь кидала на поліцію пляшками й камінням та цеглами. У Гюстоні, Тексас, прийшло до битви між поліцією та членами войовничої організації, подібної до Чорної Пантери, яка називається Людова Партія 2. Провідник цієї організації 21-річний Карл Гемптон був важко поранений і помер в шпиталі. Чотири інші особи були поранені. Поліція почала стріляти аж тоді, коли до неї стріляли войовничі негри. Розважніші особи закликали негрів в їхньому гетто до спокою, але їх прийняли окриками невдоволення.

Бирнс передбачає повне затруднення в 1971 р.

Вашингтон. — Голова Федеральної Резервової Ради Артур Ф. Бирнс, зізнаючи перед Спільною КонҐресовою Комісією, твердив, що він сподівається, що економіка в 1971 р. так поліпшиться, що тоді буде повне затруднення. Бирнс не сказав, що він розуміє під повним затрудненням, але звичайно це означає, що число безробітних не повинно перевищати 4 відсотки. Та Бирнс не підтримав тих прогресивних економістів, які сподіваються, що Федеральна Резервова Рада зробить монетарні та фіскальні поліції, щоб приспішити темп збільшення економіки та зменшити число безробітних. Бирнс твердив, що теперішня фіскальна і монетарна політика правильна, і тому уряд не може робити жадних полегш, бо це було б „катастрофою" для доляра.

Помер Салязар — диктатор Португалії протягом сорок років

Лісбона, Португалія. — В понеділок 27 липня ц. р. помер на 81-му році життя внаслідок поновної сердевої атаки Антоніо Салязар, прем'єр і диктатор Португалії протягом майже сорок років, починаючи з 1932 року, в якому він став прем'єром аж до вересня 1968 р., коли він вперше захворів на недугу серця. Помер Салязар, не знаючи до кінця своїх днів, що він вже не є прем'єром і що його становище зайняв інший португальський політик — Марселльо Каетано. До кінця свого життя Салязар жив у Палаті Сао Бенсе, офіційній резиденції прем'єра Португалії. Лікарі й усе оточення вдержували його в ілюзії, що він далі при владі, не дозволяючи йому читати газет, слухати радіо і контактуватися з людьми під претекстом, що все це може мати фатальні наслідки для його здоров'я. В квітні цього року йому дозволили лікарі виступити з промовою до португальського народу, в якій він подякував населенню країни за дружнє співчуття під час його дворічної хвороби. Похорон померлого диктатора відбудеться в четвер цього тижня. Після похоронних урочистостей у Лісбоні, тлінні останки Салязара перевезуть до родинного села Салязара Вімійро в центральній Португалії і поховають там коло могил його батьків. Народжений 1889 року в селянській родині, Салязар був економістом за фахом і організатором католицької Центрової Партії. Наслідник Салязара на становищі прем'єра, вже з вересня 1968 року Марселльо Каетано у своїй промові з приводу смерти диктатора підкреслив його заслуги для відбудови й утривалення державної могутности Португалії, зокрема той факт, що із вбогої і зруйнованої країни він зумів зробити впорядковану державу із тривалим добробутом. В посмертних повідомленнях підкреслюють також, як його заслугу те, що він зумів під час другої світової війни утримати Португалію на становищі невтральности. Політичний противник Салязара, соціаліст Маріо Соарес, ув'язнюваний 12 років за режиму Салязара, висловив сподівання, що теперішній прем'єр Португалії Марселльо Каетано проведе основні зміни, зокрема у колоніяльній і внутрішній політиці Португалії, привертаючи свободу слова і думки, політичних організацій і право страйкувати для професійних спілок.

Д-р Антоніо Салязар

В Лос Анджелесі ведеться судова розправа проти Чарлза Менсона

Лос Анджелес. — Тут почалася розправа проти голови групи злочинців, яка вбила відому кінову зірку Тейт та доконала ще й інші злочини. Чарлз М. Менсон очолював „свою родину", що складалася з трьох молодих жінок. Ця „родина" в серпні минулого року вбила Шерон Тейт в її домі та ще 6 інших осіб. 27-го липня переслухували одну членкиню цієї „родини" 21-річну Лінду Касабіян, яка зізнала, що вона в липні минулого року пристала до групи гіппісів, що її очолював Ч. Менсон. Оборонець підсудного Ірвінг А. Канарек протестував проти переслухання цього свідка тому, що він „невідповідальний і несповна розуму".

Головний прокуратор про номінацію суддів Найвищого Суду ЗСА

Вашингтон. — Головний прокуратор Джан Н. Мітчелл заявив, що він буде інформуватися в Американського Товариства Правників, поки рекомендуватиме Президентові кандидата на члена Найвищого Суду ЗСА. Досі було так, що Товариство Правників видавало свою опінію про кандидатів на членів Найвищого Суду аж тоді, коли Сенатська Правнича Комісія оцінювала здібності наименованого Президентом кандидата. Сенат недавно відкинув був номінацію Клемента Гейнсворта та Гарольда Карсвелла, і головний прокуратор не хоче допустити до подібного випадку. Коли Американське Товариство Правників видасть прихильну рекомендацію про якогось кандидата, тоді зменшиться можливість, що Сенат зможе не затвердити номінації, яку внесе Президент.

Архиєпископові УГПЦеркви Владиці Михаїлові сповнилося 85 років

Вінніпеґ. — Владиці Архиєпископу Михаїлові Хорошому — заступникові Митрополита Української Греко-Православної Церкви в Канаді, сповнилось у липні 85 років життя. Понад півстоліття він стоїть на службі Богові й Батьківщині. Вірні та парафії УГПЦеркви в Канаді з тієї нагоди переслали Владиці Михаїлові привіти й побажання. Владика Михаїл, Архиєпископ Торонта і Східньої Канади, тепер виконує обов'язки Митрополита УГПЦеркви. Він походить із Херсонщини, вищу богословську освіту здобув у Києві, Духовній Семінарії та в Університеті ім св. Володимира. сан диякона прийняв у 1915 р., сан священика в 1920 р. За діяльність в Українській Автокефальній Православній Церкві був засланий большевиками на довгі роки ув'язнення, повернувся в Україну перед другою світовою війною, 12 травня 1942 р. в Соборі св. Андрея в Києві був хіротонізований в єпископи. Під час війни виїхав на Захід, а в 1951 р. прибув до Канади. Крім виконання високих духовних обов'язків у лоні УГПЦеркви, Архиєпископ Михаїл написав декілька важливих книжок релігійного змісту: тритомову „Світову Епопею", „Пояснення трудних місць Євангелія від Івана" та ін., написав 5 концертів, хори „Вечірня й Утреню", „Св. Літургію" з чотирма Херувимськими й ін. твори.

Впреосв. Владика Михаїл

Товариство Українських Бібліотекарів Америки відбуло Загальні Збори

Дітройт. (ТУБА). — З нагоди конференції Американської Бібліотечної Асоціяції (АЛА) у Дітройті в днях від 28-го червня до 5 липня ц. р. відбулися тут також Загальні Збори Т-ва Українських Бібліотекарів Америки, на яких вислухано звіти з діяльности за минулі роки, обрано нову управу та намічено плян праці на наступний рік.

У звіті Головної Управи відмічено близько десятка здобутих докторатів бібліотекарями, як також участь поодиноких осіб у наукових конференціях, з'їздах та праці в різних товариствах. Багато бібліотекарів Америки і Канади викладали на університетах, писали фахові статті до української та іншої преси.

Широко обговорювано справу Українського Бібліографічно-довідкового Центру, що вже від кількох літ є предметом дискусії; остаточне з'вершення його організації, як також рішення в справі його осідку, повірено новій Головній Управі Т-ва. До керівних органів на 1970-72 були обрані: д-р Д. Штогрин — голова, д-р П. Гой заступник (будучий голова) і д-р Р. Верес (бувший голова), д-р В. Лучків — секр., скарб., мгр. І. Кобаса і мгр Р. Кохан — члени. Контрольна Комісія: мгри: М. Крайчук, М. Басюк, І. В. Кульчицький.

Новий голова вказав на головніші напрямні праці, що зводяться до таких думок: Т-во Українських Бібліотекарів повинно дістати свій чартер; бути постійно в контакті з Американською Бібліотечною Асоціяцією; спільно впливати на Конґресову Бібліотеку в Америці, щоб змінила клясифікацію слов'янських книжок; творити бібліографічну службу та видавничий фонд; видавати свій журнал „Українська книга".

Зборами проводив д-р А. Турчин. протоколував д-р М. Бойко.

Делегація УСП на Конґресі Французької Соціялістичної Партії

Париж. (Н. Н.) — Делегація Української Соціялістичної Партії взяла участь у Конґресі Французької Соціялістичної Партії. Конґрес відбувся 20-21 червня 1970 р. в Епіне сюр Сен, поблизу від Парижа. До Делегації УСП належали: проф. Любов Марголіна (член ЦК УСП), Ніна Феденко (Секретар Комітету Українських Соціялдемократичних Жінок) і д-р Богдан Феденко (член ЦК УСП, секретар УСП для міжнародних справ. Українська делегація з великим інтересом слідкувала за доповідями й дискусіями конґресу, разом з делегатами інших соціялістичних партій, що прибули на Конґрес в Епіне.

20 червня Керівний Комітет Французької Соціялістичної Партії влаштував прийняття, на яке були запрошені члени Німецької Соціялдемократичної Партії та Української Соціялістичної Партії. На прийнятті генеральний секретар французької Соціялістичної Партії Ален Саварі у промові привітав німецьку та українську делегацію — „тих, що є при владі", і „тих, що перебувають в біді, на вигнанні.". В дружній розмові з провідниками Французької Соціялістичної Партії делегати УСП мали нагоду обговорити різні проблеми політичного життя, зокрема питання міжнародної політики.

20 червня в Епіне сюр Сен секретар Української Соціялістичної Партії для міжнародних справ улаштував вечерю для членів Керівного Комітету Французької Соціялістичної Партії. В приятельській атмосфері відбувся обмін думок між представниками обох соціялістичних партій.

В АВСТРАЛІЇ ПОМЕР МҐР ЯРОСЛАВ ЛОГИН

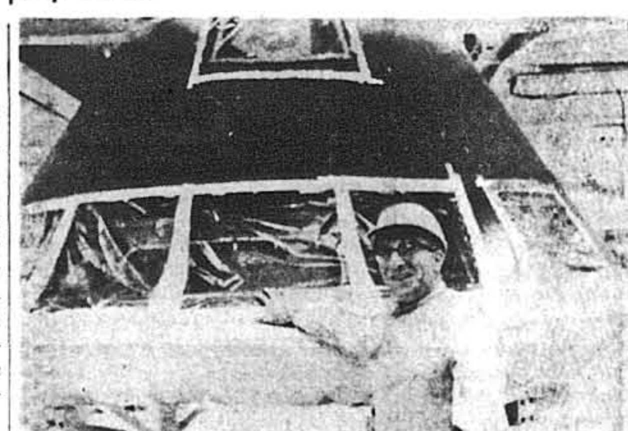
Мельборн, Австралія. — В середу 8-го липня ц. р. тут помер відомий громадський і політичний діяч, довголітній член Організації Українських Націоналістів мґр. Ярослав Логин. Він був першим головою першої Української Громади в Австралії і одним із засновників Центрального Об'єднання Українців Австралії, як також співвидавцем та співредактором тижневика „Єдність". Як член ОУН сл. п. мґр. Ярослав Логин був членом Теренового Керівництва ОУН в Австралії.

Роман В. Смук молодший, що будував космічні кораблі, помер нагло на 46-му році життя

Чикаґо. — Всі знають адвоката Романа І. Смука, колишнього директора ЗУАДКомітету в Европі та видатного нашого громадського діяча, колишнього головного контролера УНСоюзу. Але не тільки громада, а й самі батьки, адв. Роман І. Смук та його дружина пані Стефанія, не багато знали про працю їхнього єдиного сина, Романа В. Смука, бо та праця належала до тих, з якими тісно зв'язана оборона країни й таємницю яких застерігають державні закони: від 1968-го року він старшим інженером у космічному відділі відомої Роквел Корпорації в Давні, Каліфорнія, та був директором відділу, що будує космічні кораблі для НАСА. В середу, 8-го липня, цього року цього надійного високоваліфікованого інженера не стало між живими. Всі ті, що затруднені в керованому донедавна інж. Романом В. Смуком відділі космічних кораблів, який тісно співпрацює з астронавтами, повинні бути в першорядному стані здоров'я. Таким і був св. п. інж. Роман В. Смук. Щоб у такому стані вдержатись, всі працівники того відділу відбувають кожного дня фізичні вправи, зокрема пробігають кілька миль. Дня 8-го липня інж. Роман В. Смук два рази пробіг призначену віддаль. Пробігши її, сів для відпочинку і закрив очі — цим разом на віки. Жадні заходи лікарів оживити серце, яке перестало битись, не мали успіху. Молоде, надійне життя скінчилося.

Роман В. Смук, син адв. Романа і Стефанії Смуків в Чикаґо, народився там же 22-го травня 1924-го року, як їх одинокий син. Після закінчення початкової та середньої школи, він в 1942-му році був прийнятий до Іллинойського Технологічного Інституту, але вже пів року пізніше він зголосився добровольцем до авіяції. Проте, дефект зору в одному оці унеможливив йому службу в авіяції і його перенесено до армії та служив у відділі безпеки, де здобув численні відзначення. Після трьох років служби знову повернувся до Іллинойського Технологічного Інституту, в якому здобув диплом бакалавра, одружився з Маргарет Месрс та поступив на працю у Джетовому відділі. Джейерал Електр. Компанії. Опісля ще працював в тій самій ділянці в двох інших фірмах аж до перебрання відповідальности за будову космічних кораблів у корпорації Роквела в 1968-му році.

Покійний інж. Роман В. Смук, крім англійської мови, володів бездоганно, ще українською, французькою і німецькою. Від дитинства був членом 425-го Відділу УНСоюзу.

Сл. п. інж. Роман В. Смук біля космічного корабля

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Усе це вже бувало

Багато людей розпачають з приводу різних неґативних явищ сучасної дійсности в Америці, в її суспільному та державному житті. Появилися навіть теорії про „похилу площу", по якій котиться Америка, — про порівнювання її сучасного періоду з епохою, яка попередила упадок Римської імперії. Американська та всесвітня історія значно послаблює, а то й просто заперечує такий песимізм, подаючи паралелі з подібних явищ в минулому, які проте минулися — без глибоких наслідків.

Після Великої французької революції наприкінці 18 сторіччя та після „весни народів" у половині 19 ст., повіяло по світу „новим духом", який спричинював, особливо серед молоді, бунтарські ідеї й відрухи. Воно відбивалось і на ноші та зверхньому вигляді молоді: ще з початком нашого сторіччя довгі „пелерини", довге волосся, борідки і широков'язані кокарди краваток були ніби познаками „поступу"; було модно признаватися до соціялізму, що погрожувало переслідуванням збоку влади; суперечки між „батьками й дітьми" існували споконвіку.

За поважну загрозу для американського державного устрою вважає дехто гострі суперечки між Урядом през. Ніксона і Конґресом, схвалювання Сенатом неприхильних президентові Ніксонові резолюцій, опрокидування його „вето" проти законів, що їх він уважає за шкідливі. Але в історії З'єднаних Стейтів червоною ниткою тягнеться суперництво за компетенції між Білим Домом і Капітолем. Теорії, що Конґрес є єдиним носієм влади, а президент ЗСА тільки виконавцем законів, — протиставлено теорію, що президент, як єдиний вибранець цілого народу є не тільки речником, але й керівником народу. Різні президенти трималися тієї теорії й у практиці. Абрагам Лінкольн покликував під зброю армію, видатковував фонди й проголосив свою історичну Еманципаційну Проклямацію — без попередньої згоди Конґресу. Президент Гаррі Труман вислав військо до Кореї з формального уповноваження Об'єднаних Націй, але без згоди Конґресу, президент Д. Д. Айзенгавер вислав з'єднання морської піхоти до Лівану, а президент Кеннеді вислав „військових дорадників" до В'єтнаму також без попереднього рішення Конґресу.

Подібні нібито самовільні акти можна знайти в поведенні також інших президентів, які врядигоди попадали в конфлікт з Конґресом на ґрунті різної інтерпретації 8-ої Секції Конституції про „Повновласті Конґресу" та 2-ої Секції Статті Конституції про права Президента, зокрема як головного командувача збройних сил Америки. Президенти признавали букву Конституції, що складати міжнародні договори, призначати амбасадорів, „інших публічних міністрів і консулів" та членів Найвищого Суду треба „за порадою і згодою" від Сенату. Але недавній конфлікт між президентом Ніксоном і Сенатом, коли Сенат відкинув двох його кандидатів на членів Найвищого Суду, спонукав деяких коментаторів до висновку, що коли в Сенаті створиться неприхильна супроти даного президента більшість, то вона може використовувати Конституцію задля демонстрації своєї влади — без уваги на слушність справи.

Це не перший в історії Америки випадок, коли більшість у Конґресі є іншої партії, аніж Президент і його Уряд. Величезну ролю грають тоді особи лідерів більшости й меншости в обох палатах Конґресу. Коли за Д. Д. Айзенгавера головою демократичної більшости в Палаті Репрезентантів був Сем Рейбирн, „Містер Демократ", а в Сенаті Линдон Джансон та головами республіканської меншости в Сенаті були Роберт Тефт чи згодом Еверет Діркен, то це були такі інтивідуальності, які мали величезну повагу в Конґресі і вміли співпрацювати одні з одними та з Білим Домом. Теперішній 91-ий Конґрес з демократичною більшістю не може похвалитись рівними їм щодо формату постатями. Відсіль і на терені самого Сенату і в Палаті Репрезентантів інколи ситуація дуже хаотична. Тому провід Республіканської партії мріє, щоб вибори у листопаді ц. р. змінили відношення партійних сил в Конґресі. Але продовжування війни у В'єтнамі, зріст дорожнечі і зріст злочинства ледве чи допоможуть здійсненню цих республіканських бажань. Але від висліду осінніх виборів теж не залежить доля Америки. Ця країна переживала вже різні кризи й внутрішні та зовнішні труднощі, але завжди переборювала їх і дійшла почерез них до нинішнього стану свого добробуту й потуги.

I. Лучишин

„АДОЛЬФ ВІСАРІОНОВИЧ" БРЕЖНЄВ В ЧСР

Найперше: звідкіль узялися ці нові прикметники Брежнєва? — Після першої окупації ЧСР Адольфом Гітлером, ця країна зазнала в серпні 1968 р. другої брутальної окупації — цим разом за почином іншого „будівника нової Европи" — Леоніда Брежнєва. За цей аґресивний вчинок мешканці „визволеної" ЧСР назвали Брежнєва Гітлером Другим.

Та в своїй політиці супроти ЧСР Брежнєв застосував не тільки практику Адольфа Гітлера, але також усі підступні методи правління свого вчителя — Йосифа Вісаріоновича Сталіна. Народне „невчене око" окреслило цей його чин новим збірним титулом: Адольф Вісаріонович Брежнєв.

Нові „досягнення" Брежнєва в ЧСР справді великі. За короткий час ця країна зрівнялася в правах з будь-якою т. зв. „союзною" республікою, наприклад, з Українською ССР. Партійні й державні керівники „союзних" республік самі не потребують більше сушити собі голови, як провадити політику в своїй країні. За них думає і рішає Москва, а їх улегшене завдання тільки слухати та йти за її вказівками. Роля теперішнього шефа комуністичної партії Чехо - Словаччини — Густава Гусака подібна до ролі українського Петра Шелеста: слухати й робити те, що скаже Брежнєв — не більше й не менше.

Бо інакше може трапитися з ним таке, що сталося, наприклад, з колишнім шефом КП ЧСР — Олександром Дубчеком. Йому захотілося завести в своїй країні „соціялізм з людським обличчям", щоб і непартійний народ мав якийсь голос у своїй державі. Спочатку Москва усунула його тільки з головного керівництва КП і післала його виконувати посольські обов'язки в далекій Туреччині, щоб дати йому ще змогу подумати, як йому направити свої „помилки", але даремно: Дубчек не зробив для себе ніяких висновків. Його закликано до Праги і довгими переслуханнями випробуваних спеціялістів з КҐБ змушувано його „покаятися". Але, видно, він на це не погодився. Його викинено з КП і навіть позбавлено посольського мандату в парляменті і цим показано, що вартий комуністичний „парлямент", коли нібито обраного народом посла може якась партія без окремого рішення незалежного суду позбавити мандату. Тепер Дубчек стоїть перед загрозою свавільного комуністичного судового процесу.

Чому ж Густав Гусак, як сучасний шеф КП ЧСР, не став в обороні свого земляка й також словака Олександра Дубчека? Не міг. Бо він сам тримається на ласці Брежнєва, який може кожної хвилі замінити його послушним слугою Москви — випробуваним сталіністом в особі Любоміра Строугаля.

Гусак боронив досі Дубчека від остаточної його політичної ліквідації. Але коли побачив, що Москва вирішила покінчити з Дубчеком, тоді й Гусак прилюдно прилучився до цього її рішення. На т. зв. „приятельському вічу" в словацькому місті Девіні Гусак одверто закинув Дубчекові, мовляв, він, Дубчек, припинив контакт ЧСР з СССР, внаслідок чого завів свою країну до меж катастрофи, що він в короткому часі зумів довести чеську й словацьку КП до досі небувалого ослаблення й розбиття та спричинив руїну народного господарства. Це — очевидна неправда, бо саме совєтська військова окупація стала першою причиною упадку й руїни народної економіки.

Щоб виправдати виключення Дубчека з КП та його відкликання із становища посла в Туреччині, Гусак подав такі пояснення: „Якщо водій авта спричинить нещасливий випадок, то його позбавляють права їзди. Коли голова якогось сільського комітету КП погано господарить, то його замінюють іншим". — Після того Гусак ще поставив такий запит: „Чи маємо далі толерувати та ще й шанувати такого головного партійного функціонера, коли він довів цілу державу й мільйони працюючих людей на край катастрофи?"

Цим Гусак придбав собі у Брежнєва напевно повне схвалення.

Від часу совєтської окупації ЧСР йде там дальша докорінна чистка серед чеських і словацьких членів КП та інших непевних для Кремлю елементів. Людей не тільки викидають геть з КП, але рівночасно позбавляють їх праці, навіть, коли та праця не пов'язана з приналежністю до партії, а вимагає набутого фахового знання інженера, лікаря, професора вищої школи і т. п. І тут застосовується давно прийнятий засіб совєтського терору — позбавити непевних для комуністичної диктатури елементів можливости людського фізичного існування. Бо під диктатурою КП існування кожної людини мусить бути узалежнене від ласки партійних бонзів.

Вимога безумовного послуху проводові КП позбавляє члена партії його вільної незалежної думки. З часом член КП стає бездушним партійним апаратчиком.

Ми бачили безпідставну критику Гусака проти Дубчека. Але в 60 роках, за панування в ЧСР сталініста Новотного, подібну критику проголошував також Дубчек супроти Гусака, коли він довгими роками сидів у комуністичній тюрмі за нібито словацький „б у р жуазний націоналізм"...

Цьому нема що дивуватися, коли взяти до уваги, що Дубчек від дитячих років вихований в комуністичному партійному дусі. Батько його, столяр і переконаний комуністичний партієць, виїхав у 1925 році до СССР з цілою

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Чапленко

НАШ ЧИТАЧ І НАША КНИЖКА

Як відомо, не всі ті, хто вміє читати, читають книжки. Більшість письменних людей читає газети, бо газетні інформації про події в світі, близькому й далекому, легше сприймаються. Легше сприймаються — і легше забуваються. Для читання книжки потрібні більші психологічні зусилля і вищий розумовий рівень. Це, звичайно, не значить, що високоосвічені люди не повинні читати газети, — газета як джерело поточної інформації має для всіх велике значення. Про користь від читання книжок писав ще автор нашого Початкового літопису, як і багато пізніші письменники, а для сучасного світу це істина незаперечна. Але ця істина в житті не завжди в пошані. Я знав одну людину, здавалося б, цілком інтеліґентну, але вона казала мені, що... ненавидить книжку, що книжка діє їй на нерви. А газету та людина „проглядала". Цей факт свідчить про те, що ця людина змалку не мала атмосфери книгочитання, яка вводить людину в безмежний світ книжки, виробляє звичку читати книжки.

На цю тему цікаву фахову статтю „Книгочитання змалку" надрукувала нещодавно в журналі „Наше Життя" (ч. 1 за цей рік) Марта Тарнавська. „Дитина ще з батьківського дому повинна винести любов і цікавість до книжки,— пише вона.—Цей перший етап часто вирішальний. Модерна психологія вчить, що характер людини формується в її перші, найраніші роки. Тоді теж закладаються і фундаменти для книгочитання". М. Зеров написав цілий цикл сонетів про улюблені книжки з дитячого читання, а в одному з них писав: „Книжок дитячих неубутні чари"...

Марта Тарнавська в отій своїй статті пише переважно про читачів дошкільного й шкільного віку. Я ж хочу дещо сказати про нашого дорослого читача, читача переважно літературних творів. Між книгочитанням тих і тих читачів, зрозуміла річ, багато відмінного, коли вони в тих самих книжках знаходять різне, як це показав І. Франко в оповіданні „Борис Граб". Але перед тими й тими читачами завжди стоїть однакова небезпека — можливість захоплення неповноцінним читвом, що приносить більше шкоди, ніж користи. (Між іншим, на Україні тепер цілком викинули українське слово „читво", а натомість запровадили російське слово „чтиво", фонетично неможливе в українській мові: в ній нема форми „чтеніє", а тільки „читання"). З історії читача взагалі (а не тільки українського) відомо, що ця небезпека завжди була, небезпека, коли н е д о броякісні книжки завойовують читачів і витісняють з поля його зору повноцінні твори. Напр., російські прозові твори українського байкаря першої половини XIX в. Є. Гребінки були цілком епігонські, Гребінка наслідував у них твори М. Гоголя, але ці його твори були популярніші серед читачів, ніж твори самого Гоголя. Такий факт можна згадати і з історії українського читача. Твори А. Кащенка мали й мають дуже низьку літературну вартість, але його свого часу читали безмірно більше, ніж М. Коцюбинського (як про це свідчить С. Єфремов). Показником низької якости творів А. Кащенка може бути й те, що хоч вони були писані як твори для дорослих, та пізніше стали тільки лектурою для молоді як романтична ідеалізація козаків. Про твори Є. Гребінки в історії російської літератури не згадують, про А. Кащенка в „Історії українського письменства" С. Єфремова згадано шістьма рядками, а твори М. Гоголя й М. Коцюбинського ввійшли до скарбниці вселюдських вартостей. Їхні твори — це ті книжки, що про них можна сказати, що вони не на одне читання. Їх можна читати й перечитувати. Це так, як добру пісню чи видатний музичний твір можна слухати не раз і від кожного слухання мати певну насолоду. Справді, хіба Шевченкового „Кобзаря" можна прочитати й закинути, як „уже відоме"? Хіба твори Л. Українки не примушують час від часу перечитувати їх? Образи з цих творів живуть в уяві читача на протязі всього його життя, ці твори витворюють у людини світогляд, зміцнюють у неї моральні принципи тощо. Із свого власного життя я можу навести приклад, як моральні впливи українських і російських д о р еволюційних клясиків допомогли мені не впасти в прірву. Коли я, ще недосвідчений молодик, потрапив був у лабети ЧК, де хотіли з мене зробити „сексота", вимагаючи, щоб я виказував на своїх друзів, згадка про Т. Шевченка, його незламність у боротьбі з царськими жандармами, зробила мене непохитним, і це мене морально врятувало. Із сучасних писань, що надійшли до нас з України, ми довідуємось, що клясичні твори нашого письменства там і тепер правлять за моральну опору в боротьбі з московським поневоленням. Напр., В. Чорновіл за мотто до своєї книжки „Лихо з розуму" взяв шість рядків з Шевченкового „Послання" — „І мертвим, і живим, і ненародженим..." М. Осадчий у своїх віршах теж покликається на „Тарасову долю"...

Усе сказане однаково відноситься і до наших читачів на еміґрації, і до читачів в Україні, як і до читачів взагалі. Але тепер різниця між тими й тими у тім, що до їхнього сприймання творів домішуються певні позалітературні м о м енти, внаслідок яких читачі в Україні менше цікавляться „с в о ї м и", „р а д я н с ь кими" письменниками, а більше творами еміґраційними чи закордонними, за які їх навіть переслідують та судять, як це відомо з суду над братами Горинями й іншими. А наші тутешні читачі цікавляться більше „радян-

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Петрович

НА МАНІВЦЯХ

Мюнхен. — Радіовисилення „Родіна" з Москви — в передачі українською мовою подала репортаж зі Львова, в якому розповідається про прийом групи українських туристів із ЗСА і Канади у львівському „відділенні" товариства „Україна". Після привітального слова Дудикевича, директора львівського музею ім. Леніна, виступив з промовою - в і д повіддю „громадський діяч з канадського міста Торонто Микола Колянківський", який між іншим мав сказати:

„В цьому випадку ми перші удостоїлися бути прийняті офіційною вашою організацією, яка дуже багато праці робить на Україні і зокрема за кордоном. Оце вперше в цьому році ми прибули до вас так само з нашими друзями, людьми українськими, які проживають за кордоном, але які, як і ми, дуже сердечно і дуже щиро ставляться до всіх подій, які відбуваються в Україні. І дуже широко цікавляться і тим українським життям, що тут відбувається. Перебуваючи в Україні рік-у-рік, оце вже четвертий раз, ми маємо змогу порівнювати, і мусимо сказати, що порівняння завжди є дуже корисним. Ми були захоплені Україною. Однак кожний рік несе багато нового..."

Хочемо у з в'язку з цими заявами п. Колянківського звернути увагу, що це не тільки він, цього року зібравши вже групу туристів, їздить в Україну з такими похвалами, але що таких випадків є більше. Зацікавлені хай прочитають собі статтю п. Віри Вовк в четвертому числі „Сучасности" за цей рік п. н. „Україно, моя любове", де вона висловлює цілий ряд думок, подібних до заяв п. Колянківського. Так само радимо їм прочитати листа - відповідь до редакції „Сучасности" ред. Мирослава Стиранки п. н. „Краще мовчати ніж промовчувати правду".

Так само звертаємо увагу на той факт, що такі й подібні виступи в користь совєтського окупаційного режиму в Україні й приховування правди про дійсний стан в Україні є тісно пов'язані з довголітньою „ідеологічною" підготовою, що почалася ще декілька років пропозиціями деяких кіл й окремих осіб про потребу нав'язування тісних контактів з „Радянською Україною", про потребу співжиття, мовляв, американці це роблять, чому б і нам не йти подібними шляхами. До речі, кінчалося не тільки пропозиціями, але й конкретними спробами ідею співжиття реалізувати, входячи в контакти з офіційними совєтсько - українськими представництвами й окремими представниками. Згодом цю справу актуалізували такі люди як д-р Андрій Білинський і його прихильники, пішовши крок „вперед". Вони вже взагалі зрезиґнували з боротьби за незалежність, визнали совєтські реалітети й запропонували еміґрації включитися в процеси будівництва „Радянської України". Ото ж ці включання дехто й починає на практиці реалізувати в спосіб, про який пишемо.

Слід при тому підкреслити, що уся ця акція знайшла спішну підтримку совєтських кіл. Відомо, що доповіді д-ра А. Білинського позитивно оцінили в СССР та що там пропаґандивно використовують кожний такий виступ, як п. Колянківського. Не тільки там. Також і на еміґрації, зокрема в Европі, почали останньо роз'їжджати каґебівські емісарі по різних містах Німецької Федеративної Республіки й намовляти наших людей до співпраці в користь „Радянської України". Тактика їх така, що вони погоджуються навіть з найгострішими закидами, скерованими в дискусії з ними проти совєтського режиму, визнають русифікаційні заходи й навіть засуджують їх, як і взагалі підтакують усьому, мовляв, дійсно нагромадилось багато зла, але поможіть нам його ліквідувати. Одним з важливих арґументів, що його вони вживають, є нормалізація стосунків з Німеччиною: „Коли ми з нацистами договорюємося, то чому б не договоритися з єдинокровними братами".

Інакше кажучи, каґебівські спеціялісти від співжиття жваво підхопили капітулянтські тенденції, які заіснували серед деякого, правда не так численного, як крикливого, числа наших еміґрантів для того, щоб невтралізувати серед еміґрації вороже ставлення до совєтського режиму й збуджувати серед неї надії, що все йде до кращого, що за допомогою леґального ставлення до режиму збоку української еміґрації можна багато дечого позитивного зробити для приспішення різних процесів в Україні, які йдуть в напрямі поширення українських прав.

Тим часом на ділі совєтський режим в Україні цілком не виявляє охоти змінювати свою русифікаційну політику й уся його кампанія за кордоном серед української еміґрації має тільки за завдання демобілізувати її, розкласти, ліквідувати її вороже ставлення до режиму, паралізувати її визвольну політику. Аналіза фактів життя в Україні показує, що там і далі кожний виступ проти русифікації, в обороні української мови навіть з найльояльніших позицій зараховується до категорії найгірших злочинів, що цих людей замикають в концтабори і божевільні. Немає сумніву, що в Україні ніхто собі не робить будь-яких ілюзій щодо „можливостей „виправити" режим, привести до нормалізації стосунків, що там ніхто не вірить, що цей режим може піти на поступки, зрезиґнувати з імперіяльно - русифікаторської політики й надати Україні бодай куці автономно - культурні права. Всі ці ілюзії совєтський режим у формі „реалітетів" підсуває еміґраційним капітулянтам.

Єдина дійсна реальна політика на еміґрації мусить йти слідами тих відважних борців за національні права, які ставлять чоло ворогові. Ми тут маємо куди сприятливіші можливості для того, щоб ставити на цілу ширінь справу нашого визволення. Їм в силу обставин доводиться застосовувати різну тактику, в тому й виступати з позицій леґалізму. Такі виступи на еміґрації мали б цілком неґативний наслідок. Вони не помагали б нашим братам, а тільки їм шкодили, бо це був би арґумент, що еміґрація резиґнує зі своєї мети, з самостійности й льояльно ставиться до режиму, толерує й промовчує його русифікаційно - і м періяльну політику.

Микола Лівицький,
президент УНРеспубліки в екзилі

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

(УРИВКИ ІЗ ЗАЯВ, ЛИСТІВ, ПРОМОВ І ДОПОВІДЕЙ)

(1)

1. Про майбутню Українську Державу

Нашим гаслом є відновлення суверенної і народоправної Української Народної Республіки. Як це треба розуміти? Ясно, коли ми кажемо „відновлення", то це не означає повороту в Україні реакційних форм правління, повороту колишніх дідичів-поміщиків, фабрикантів і поліцаїв-жандармів або насадження тоталітарно-фашистського режиму (всього цього в УНРеспубліці не було). І ясно також, що хоч УНРеспубліка мала у своїй програмі дуже поступові соціяльно-економічні і політичні засади, проте не все в майбутній вільній Україні мало б бути таке, як 50 років тому. Бо життя пішло наперед. Коли ми кажемо „відновлення УНР", то це означає, що українці „там" і українці „тут" прагнуть відновлення: справжньої суверенности своєї національної держави; свободи і демократії-народоправства; режиму соціяльно-економічної справедливости; і, беручи назагал, відновлення того стану, в якому було можливе повсякчасне свобідне волевиявлення українського народу, як то було 50 років тому за проголошеної з волі українського народу Української Народної Республіки. А в своїй відновленій вільній державі українці матимуть змогу встановити у себе такий державно-політичний і соціяльно-економічний лад, якого вони собі бажають. (З доповіді, виголошуваної в ЗСА і Канаді в 1967/68 рр.).

Ми віримо, мало того, знаємо, що в Україні діють патріотичні самостійницькі сили. І я не вагаюся твердити — що мені не закидали б наші супер-патріоти — що ці сили діють і серед мільйонів отих сьогоднішніх комсомольців, навіть серед рядових членів української комуністичної партії. Проте, як мені видається, існує в нас погляд, що оті самостійницькі сили в Україні прагнуть самостійної України і хотять відокремитись від совєтсько-московської імперії, але вони хотять водночас затримати радянські форми державного устрою, комуністичну партію й інші форми сьогоднішнього режиму в Україні. (Як відомо, серед деяких кіл української еміґрації розпочалася недавно також пропоґанда думки, ніби то в Україні не хотять зміни режиму в своєму зовнішньому виявi УССР і не хотять відокремлення від Сов. Союзу — пізніша примітка автора). Отже ,в тій майбутній самостійній Україні мали б бути далі серп і молот та зірка, а не тризуб, червоний, а не жовто-блакитний (чи синьо-жовтий) прапор, чотири літери „УРСР", а не три літери УНР.

Чи тут немає якогось непорозуміння? Що в Україні не хотять повороту якоїсь реакції з поміщицтвом, фабрикантами і російсько - царськими жандармами чи польськими поліцаями — це абсолютно вірно. Але там хотять демократичних форм правління, там хотять свободи. І там знають, що це під знаком серпа і молота та зірки, під червоними прапорами і під літерами „УРСР" вмерло від голоду кілька мільйонів українського народу, гналося мільйони українських селян, робітників і інтеліґентів на заслання і смерть і відбулося розстріляння українського культурного відродження. І там знають, що всьому хотіла запобігти Українська Народна Республіка в її визвольній боротьбі на чолі з Симоном Петлюрою. І тому я вірю, що якщо не фактично, то принаймні символічно (хоч я особисто цього не припускаю, я думаю, що власне фактично), коли настане час упадку совєтської імперії — в Україні переможно замають українські національні прапори з блакиттю і золотом, а на українському небі засяє тризуб і три літери УНР, як доказ здійснення ідеї незалежности, демократії і свободи. (З промови на 6-ій Сесії УНРади в березні 1967 р.)

На моє глибоке переконання, ідея Української Народної Республіки — це не минуле, вона належить до майбутнього, йде до свого переможного завершення. (З промови на З'їзді Еміґрації УНР в серпні 1968 р.)

Якщо мене запитають про перспективи нашої визвольної справи, то я не хотів би бавитися в пророцтва. Ідеться насамперед про те, щоб ми ані трохи не зійшли з нашої самостійницької ідеї, наших державницьких прямувань, нашої боротьби в таких формах, які повинна мати нація державна, отже того, що є символом цього всього: Державного Центру, екзильного Уряду Української Народної Республіки.

Наше визволення не прийде шляхом війни, тим більше тотальної (з ужиттям нуклеарної зброї), бо така війна і неможлива, і небажана — хоч би з огляду на ті страшні спустошення, які вона принесе для всього людства, не виключаючи України. Воно не може прийти також шляхом перманентної революції, бо така акція, в умовах терористичного режиму і при сучасній техніці, є, на жаль, засуджена на поразку з кривавими жертвами. Але визволення може і повинно прийти шляхом всенародного революційного вибуху, як наслідок і конечний результат тих еволюційних процесів суспільства, що виявляються у всенародному рухові спротиву в цілому Совєтському Союзі або й т. зв. комуністичному бльоці — серед українців, серед інших неросійських народів і навіть серед самих росіян. (З доповіді в ЗСА і Канаді в 1967/68 рр.).

2. Про становище в Україні і нашу допомогу для батьківщини

Совєтський Союз не демократизувався... Там є туга за демократизацією в суспільствах усіх народів і держав комуністичного бльоку. Ця туга за демократизацією викликає посилення спротиву серед суспільств і, як наслідок спротиву, може деяке „попущення" з боку влади. Але це зовсім не означає демократизації режиму і, найголовніше, д е м ократизації комуністичного й імперського проводу. Тоталітарні імперії і диктаторські режими не демократизуються, бо для них демократизація означає їх упадок. Вони або залишаються такими, якими вони є, або — зникають. (Промова на З'їзді Еміґрації УНР в серпні 1968 р.) Лише повний упадок совєтської імперії й сучасного режиму в ній може принести національно - державне, політичне, соціяльно-економічне й культурне визволення для українського народу. (Із Заяви на засіданні Президії УНРади 15 червня 1969 р.).

(Далі буде)

Софія Наумович

КОНЦЕРТ У ЧЕСТЬ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА В ПАРИЖІ

Париж. — Були деякі побоювання, чи вдасться зменшеній останніми часами невеличкій громаді українців Парижу дати добрий концерт на прославу нашого Ісповідника. Проте, всі побоювання розвіялися ще перед початком концерту, бо люди спішили великими групами і різнородними засобами пересування на Фобург Сен-Оноре, щоб не запізнитися на це небудене свято. Яка магічна сила Блаженнішого притягала людей тієї неділі 17. 7. до Парижу, хай свідчить факт, що крім приїжджих із багатьох европейських країн, (як наприклад, директор В-ва „Визвольний шлях" з Лондону Юліян Заблоцький), прибували гості з-за морей і океанів, щоб іще раз побути з ним. Вистачить згадати хоча б родини Попелів, Цісиків, Кіцалів з Америки, Левицьких із Африки, безліч студентів, які, їдучи на вакації, так улаштувалися, щоб на цей день бути у Парижі, аж до українських туристів з Чехо-Словаччини й Югославії та багатьох інших, яких не вспіло записати перо звітодавця, — щоб організатори могли зразу заспоїтися: про „дефіцит" не могло бути мови.

Що ж до програми концерту, то справдилася ще раз народня мудрість про те, що коли одні мистці сходять зі сцени, то появляються нові, зокрема ж молоді сили, які продовжують розпочате попередниками діло.

Концерт розпочався могутнім „Буди ім'я Господнє" Бортнянського, у виконанні чоловічого Голляндського хору під кер. д-ра Мирослава Антоновича. Слідували два святочні слова — українською та французькою мовами.

Редактор Олег Штуль змалював нашого Кардинала як символ гранітної незламности, героя клясичної драми, що став перед питанням: зламати вірність і присягу, чи ні, що приніс на еміграцію живі рани України, що стоїть найближче і до проблем України і Заходу із-за свойого становища у Ватикані. Прокляттю нашої історії — удільним князівствам, — слід протиставити титул Патріярха і права Української Помісної Церкви. Абсолютна більшість усіх українців у Франції вірить у історичне призначення Верховного Архиєпископа Йосифа.

Д-р Кирило Митрович ствердив, що від кількох днів українці і численні французи хвилюються і радіють із приїзду Блаженнішого у Францію. Доказом цього — українське Богослуження у Нотре-Дам, гостина у верховного кардинала Франції монс. Марті, запрошення до Управи (Отель-де-віль) Парижу, та навіть у найвищих державних чинників. Блаженство, — єдиний з усіх ув'язнених чи засланих єпископів, що пережив 18-річну мартирологію, являється третім з черги після митрополитів Петра Могили та Андрея Шептицького, які бачили в екуменізмі порятунок для погашення релігійної ворожнечі. Сьогоднішня Україна не може продовжувати цього шляху, бо чужа, брутальна сила вмішується в її життя, воля людини XX ст. потоптана, а Католицька Церква знаходиться у катакомбах. Тому, іменем поневоленої батьківщини і переслідуваної Церкви мусить промовляти еміграція, а засобом для її скріплення стане помісність та патріярхат УКЦеркви.

Хоч у вакаційний час бажалося б продовжувати програму, то мистецький керівник концерту був невблаганний і деякі точки мусіли, на превеликий жаль публіки, відпасти. Із заповіджених вісімох пісень Голляндського хору почули ми тільки п'ять: „Ектенію", Гнатишина, „Почаївський кант" Леонтовича, „Ой пущу я кониченька" Лисенка, „Над Прутом у лузі" Воробкевича та „Закувала" Ніщинського. Проте публіка таки домоглася наддатку й „козаки" проспівали ще веселу пісню „Ви музики грайте" з відомим рефреном „Ой да-дуна!"

Скрипаль д-р Аристид Вирста виявив точність і прецизність у доволі складній „Поемі" В. Кирейка та задушевність і справжню народню теплоту в „Елегії" К. Домінчена.

Повноту своїх співацьких спроможностей проявила пані Євгенія Зарицька, мецосопрано, що саме повернулася з концертового турне по Америці й Канаді. На жаль, вона теж із трьох заповіджених пісень проспівала тільки дві: „Ой поля" Барвінського та „Думу" М. Гайворонського, пропустивши „Трембіту" Нижанківського. Тембр її голосу став, здається, ще більш оксамитний, а виконання пісень було бездоганне.

Перерву поміж двома частинами концерту використав о. шамб. Михайло Левенець на те, щоб піднести нашому Ісповідникові гідний дарунок: старовинний свічник з XV ст. у товаристві пари нашої молоді (А. Ластовецької та О. Смоликевича) у народніх строях. Пояснивши публіці автентичність дарунку, о. шамб. прийшов до льожі Кардинала, щоб йому свічник вручити. Студентка Л. Вітошинська переклала пояснення о. шамб. на французьку мову.

Друга частина концерту була ще більше сердешна і зворушлива та, всупереч побоюванням організаторів, на диво мистецько витримана. Вона не тільки не „контрастувала" з попередніми точками, виконаними професійними мистцями, але чудово їх своєю молодечою спонтанністю доповнила. Велику і повчальну, особливо для старших, ролю грало те, що дві молодіжні групи Парижу „соборно" підготовляли свою точку, що і дало прекрасний вислід.

Сумівський ансамбль „Верховина" під кер. Маркіяна Микули відтанцював з притаманною собі вервою „Тропотянку" і „Козачка", а ОМУФ-івський „Аркан" заскочив публіку своєю вигадливістю. Ми побачили у їхній танковій містерії „Різдво у Карпатах" — нашу чудову сільську молодь, що йде „колядувати" зі „звіздою", „ангелом" і „чортом", виліплюючи по дорозі „снігову бабу" ,а все це у швидкому, коломийковому темпі, при звуках коляди та відповідних танкових кроках. Помисловий хореограф цієї імпровізації п. Михайло Кам'янецький заслуговує на вдячність і заохоту творити нові цього роду „містерії".

Останній, спільний „Гопак" прийняла публіка зі зворушенням і радістю, щиро оплескуючи веселі, швидкі й дуже вдалі витівки наших хлопців та чарівність дівчат, які, не бачивши України, зуміли так чудово передати спонтанність і красу українського танку. Обидвом групам якнайкраще акомпаніювала оркестра братів Горішних, яка, коли б у майбутньому придбала справжні народні інструменти, стала б окрасою українського Парижу.

Останнім виступив наш Свято - Володимирівський хор, який його дириґентка пані Віра Дратвінська так вишколила, що він міг виступити з „Покаянням" Веделя, виконуючи його з тонкою фінезією, докладно передавши усю трагедійність цієї кантати.

Вершком і закінченням став „живий образ" ,який склався, коли о. шамб. Левенець запросив на естраду всіх виконавців, а поміж них і Кардинала Йосифа — промовити до зібраних. „Великий сьогоднішний підсумок нашої спільної праці — мовив Шановний Бесідник, — наша, українська Служба Божа в одній з найкращих церков світу, повна катедра людей, чудові хори. За що ж ми там молилися? За волю України! Короткий відпочинок опівдні дозволив нам зустрітися з нашими французькими високопоставленими приятелями, і врешті це гарне видовище, на якому варта бути. Ми можемо будькому заімпонувати творчістю українського духа, виступами наших мистців і нашим спільним зусиллям. Це свідчить, що наші заходи на доброму шляху. Цей день — не для мене, це день гордости українського народу й його невміручости. Дякую вам усім за це!"

Тут обидва хори, а за ними й уся заповнена заля, проспівала тричі „Многая літа", а тоді наступила остання точка концерту — молитва „Владика неба і землі" зі „Запорожця", з прегарно-чутливим сольом Одарки Андріїшин- Мазурик у супроводі хору під кер. п-і Дратвінської.

Недільні святкування, що закінчилися таким масовим і гарно оформленим концертом, стали новим застриком українського і релігійного духа для всіх учасників та тих, які тільки зі сторінок української і французької преси довідаються про хід усіх урочистостей. Паризьке „Українське слово" присвятило два числа липневим відвідинам Кардинала у Франції, а місячник „Ест Европеен" готує французькою мовою, окреме число, присвячене Кардиналові. Проламавши зневажливу мовчанку про українські справи, цим разом уся французька преса, включно з „великою" заговорила про нашого Ісповідника. Діловий Комітет подбає, щоб зібрати відзиви всієї двомовної преси для аналів української історії.

Увага! РОЧЕСТЕР, Н. Й. Увага!
ЗАХОДОМ
ТОВАРИСТВА ЗАПОРОЗЬКА СІЧ — ВІДДІЛ 367-ий УНСоюзу в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.
— відбудеться —

ПІКНІК

в неділю, 9-го серпня 1970 року
у HICKORY GROVE, WEBSTER

В разі дощу, Пікнік відбудеться в Українсько-Американському Клюбі.

Управа Т-ва просить увесь загал до численної участи. Члени Т-ва обов'язані прибути.

КОМІТЕТ

Лікарська ординація
Д-ра Богдана Макарушки
в БРУКЛИНІ, Н. Й.
буде закрита
НА ЧАС ВАКАЦІЙ ВІД 25-го ЛИПНЯ ДО 16-го СЕРПНЯ 1970 РОКУ.

ЛІТНЯ ВИСТАВКА ОБРАЗІВ
ІРИНИ ФЕДЕНИШИН
у WILDWOOD CREST, N.J.
в гостинниці „Славута" і Вілля „Одеса"
ВИСТАВКА ВІДКРИТА ВПРОДОВЖ ЛИПНЯ і СЕРПНЯ.

НАШ ЧИТАЧ І НАША КНИЖКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ськими" книжками і „не добачають" творчости своїх еміграційних письменників. Перші відштовхуються від „казенної" творчости „радянських" письменників і сподіваються знайти щось нове в книжках вільних письменників, а другі, зневірившись у можливостях своїх сил і творчости, хочуть довідатись про якийсь опір нашого народу, про його самозахист в умовах страшного поневолення. Згадаймо, який успіх у нашого читача мав роман Олеся Гончара „Собор". Адже його перевидано тут аж у чотирьох видавництвах, а п'яте хотіли були видавати, та потім „роздумали". Ба більше: видання „Криниці для спраглих", що складається з німецьких перекладів Галі Горбач, свідчить про те, що ми, еміґранти, й чужий світ просуваємо „радянських" таки письменників, бо в цьому збірнику немає ані одного твору еміграційних письменників. Отож у нас перекладають твори „радянських" письменників у той час, коли творів еміграційних письменників не купують навіть тоді, коли вони видають своїм коштом. Це останнє призводить до трагічних ситуацій, до того, що письменники викидають у сміття повноцінні видання, не мавши місця для їх переховування. Я знаю такі факти. Відомий мені й такий факт, що коли прихильники одного нашого поета видали збірку його творів, а потім, замість того, щоб поширити це видання серед читачів, принесли ввесь наклад і склали в його невеличкій кімнаті, то цим вони зробили йому не радість, а великий клопіт.

Є в нас спроби рятувати наших бідолашних письменників, сприяти поширенню їхніх видань. Я маю на увазі мережу гуртків книголюбів у ЗСА і в Канаді, що досить інтенсивно працюють. Але, поперше, це чомусь тільки гуртки книголюбок, жінок, які й цікавляться переважно тільки творчістю письменниць (а не письменників), а подруге — чому ж не люблять наших книжок чоловіки - книголюби? Чому немає чоловічих гуртків?

Проте, якби в нас були й чоловічі гуртки книголюбів, то цього було б ще мало. Через те, що наші книгарні в більшості перейшли на торгівлю всяким „некнижковим" крамом, треба б, щоб якась наша організація створила десь книжкову комору (чи комори в різних місцях) для переховування видань тих наших письменників, які не мають де зберігати своєї продукції. Ця комора (чи комори) могли б знаходити й якісь способи для продажу книжок. Бо, як свідчать згадані вище успіхи „радянських" письменників, читачі в нас іще є, тільки до них треба нашу книжку понести, зацікавити нею. А в нас же часом з'являються й кращі за „Собор" Олеся Гончара твори, тільки нікому на них, через занепад нашої літературної критики, звертати увагу читача.

ШЕВЧЕНКОВІ ДУМИ І ПІСНІ
Анг. і укр. тексти
Ціна 80 центів
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

Повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Невіджалуваного і Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА
СВ. П.
Інж. ВОЛОДИМИРА ПЕТРА ШЕХОВИЧА
в четвер, 30-го липня 1970 року
о год. 8-ій рано
буде відправлене
в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ

Дружина НАДІЯ з донею ВІРОЮ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ
на свіжу могилу визначного педагога Стрийщини
сл. п. Омеляна Цісика
зложили на „Альманах Стрийщини" дотепер такі звеличники Його пам'яти:

По дол. 25.— 1. Микола і Володимира Ценки, 2. Володимир і Ольга Коцко-Дармохвали, 3. Роман і Дарія Петріни, 4. Ірина Пізнюк, 5. Юліян і Анна Дахній-Політили.

По дол. 20.— 1. Степан Бобиляк, 2. Теофіль Форович.

По дол. 15.— 1. Іван і Маруся Івасик-Галії, 2. Атанас і Евстахія Гуцаловська-Міляничі, 3. Петро і Ольга Нагляк-Сороцькі.

По дол. 10.— 1. Володимир і Цеся Юрків-Дебайли, 2. Всеволод і Олена Андрущак-Форостини, 3. Ярослав і Іванна Пристай-Клими, 4. Семен і Стефанія Костів-Кочії, 5. Володимир Нечай, 6. Ярослав і Ірина Падохи, 7. Нада Дригинич-Попель, 8. Остап і Володимира Пристай-Савчинські, 9. Ярослав і Люся Ілечко-Площанські, 10. Василь Натина, 11. Петро і Стефанія Штайден-Ушаки.

По дол. 5.— 1. Остап і Ірина Держки, 2. Омелян і Марія Дяби, 3. Іван і Софія Малинович-Даниловичі, 4. Йосиф і Стефанія Федорики, 5. Володимир і Мелянія Мармурович-Дубицькі, 6. М. і Дарка Ліщинська-Бурштинські, 7. Юрій і Рома Максимчук-Кекіш, 8. Павло і Ольга Козак-Клими, 9. Роман і Валя Костів, 10. Юрій і Христя Домчевська-Навроцькі, 11. Алескандер і Володимира Кузьмак-Нагорняки, 12. Володимира Падох, 13. Ярослав і Ярослава Парохоняк-Рублі, 14. Галина Фасовська-Сіра, 15. Лев і Стефанія Макота-Штинди, 16. Софія Гавриляшин, 17. Теофіль Рудницький, 18. Надія Кокольська, 19. Володимир і Іванна Яницька-Медведі.

По дол. 3.— Ярослава Форович, по дол. 2.— Софія Цапар.

Всіх, що хотіли б теж звеличати заслуги Спочилого та водночас причинитися до культурного діла, просимо висилати чеки на адресу:

Lew Shtynda, 1507 New Hyde Park Dr. New Hyde Park, L.I., N.Y. 11040.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Д., Клівленд: Це тільки „Свобода" один тиждень не появлялася. Головна Канцелярія УНС в тому тижні працювала нормально, як також по одному працівникові мали „дижур" в редакції, адміністрації і друкарні „Свободи".

ВШ. Н. Н., Чикаґо: Цілком погоджуємося з Вашою оцінкою „останньої і прощальної" Чикаґівської хроніки. Редакція відраджувала Авторові друк, але він настоював.

ВШ. „Лісова Школа", „Лісові Мавки" та всі інші табори: Сердечна Вам подяка за привітання для „Свободи"!

ВШ. Л. О. Г., Порт Клінтон: Дякуємо за інформацію про те, чи був тайний договір альянтів з СССР в Ялті відносно насильної репатріяції. При нагоді використаємо.

Всч. о. М. Г., Міннеаполіс: Дякуємо за доповнення вістки. Проте,не бачимо більшої потреби, щоб тепер ці доповнення друкувати. Скористаємо з них при іншій добрій нагоді.

ВШ. З. Б. Дітройт: З УНС передали нам матеріял із згадкою про пацифікацію. Дякуємо, використаємо при нагоді.

ВШ. В. М., Шарлотенсвіл: Одержали, дякуємо, при нагоді використаємо.

ВШ. В. М., Філядельфія: На тему екуменізму „Свобода" вже започаткувала і продовжуватиме „Діялог між братами". Були б Вам вдячні, якби у зв'язку з цим діялогом забрали голос. „Чому воно так?" не надрукуємо.

ВШ. М. В., Омага: Дякуємо за надіслане, незабаром надрукуємо.

ВШ. О. К., Арлінґтон Гайтс: Дякуємо за увагу. „Свобода" не думає встрявати у внутрішні суперечності одної чи другої партії.

ВШ. Пані Н. Я., Огайо: Дякуємо за спогад про Богдана Лепкого. Плянуємо використати цей спогад в найближчому нашому календарі.

ВШ. І. К-р. Дітройт: Дякуємо за статтю про парафіяльні школи. Проте, стаття вже була надрукована в іншій газеті і при наших постійних залеглостях не бачимо потреби її повторювати, бо на кожну тему можна написати щось оригінальне, додати нову думку. Статтю, згідно з Вашим бажанням, повертаємо.

ВШ. Олена Грін(ченко), Н. П.: Можливо, що з Ваших двох голосів про „чортячу дискусію" та про „термінологічні помилки" дещо використали б, але не подаєте своєї адреси. Єдине місце для анонімних голосів — кіш.

ВШ. Д-р Н. А., Огайо: Дякуємо за голос в справі українських студій в Гарварді.

ВШ. К. Т., Ню Йорк: Дякуємо за „уточнення" на „уточнення". На жаль, у Вашому голосі є тільки здогад і сумнів, а ними навряд чи можна уточнити хочби і невірне твердження.

ВШ. С. Ч., Брокпорт: Дякуємо за гарне оповідання „Мати". Можливо що пощастить використати його в нашому найближчому календарі, що появиться в повному 20-тисячному тиражі „Свободи" в листопаді ц. р.

ВШ. В. Д-ка, Бронкс: Дякуємо за статтю про ген. Паттона. Радо використаємо її, відповідно ілюструючи, в нашому календарі.

ВШ. Д-р П. Д., Дітройт: Дякуємо за статтю. Радо використаємо.

ВЧАТЬСЯ ГРИ НА БАНДУРАХ

Содбури, Канада. — На Курсах Українознавства, крім вивчення української мови, історії та літератури, управа запровадила кілька мистецтвознавчих дисциплін, які також дуже подобаються студентам. Між тими дисциплінами є: вивчення гри на бандурах, українська кераміка, писанкарство, вишивкарство, куховарство. П. Петро Домінік не лише навчає курсантів грати на бандурах, а й показує на практиці, як їх виробляти, настроювати й ремонтувати.

КРАЙОВИЙ РЕФЕРАТ УСП-ок
з невимовним смутком повідомляє про смерть своїх активних Членок

✝

МОТРІ ГРУШКЕВИЧ-БІГУН
та
ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧ

які згинули в нещасливому випадку дня 18-го липня 1970 року.

Їхнім Родинам висловлюємо сердечне співчуття.

Ділимося сумною вісткою, що 18-го липня 1970 р. згинули трагічною смертю наші Дорогі Подруги

✝

МОТРЯ ГРУШКЕВИЧ БІГУН
одна з основниць Куреня і
ОКСАНА ГРУШКЕВИЧ

Горем прибитим Родинам висловлюємо глибоке співчуття.

КОМАНДА 18-го КУРЕНЯ „ШОСТОКРИЛІ"

В 20-ТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ
СВ. П.
ЕВГЕНА ТАТАРИНА
учасника Визвольних Змагань і підстаршини УСС-ів
відправиться
СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
В ЦЕРКВІ НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ П.Д.М. В ДІТРОЙТІ, МІШ.
дня 3-го серпня 1970 р. о год. 7-ій рано

Про ласкаву участь і молитви в цей день просять:
син — МИКОЛА з дружиною АННОЮ
внуки: ЮРЧИК і ЕВГЕН
Ближча і дальша Родина в Україні, Канаді і Польщі

✝

Наспіла болюча вістка з Рідного Краю, що наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ
бл. п.
ЄВГЕНІЯ з САВЧИНСЬКИХ СИВАК
заснула в Бозі на 74-му році життя в понеділок, 13-го липня 1970 р.
Похорони відбулися в середу, 15-го липня 1970 р.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА були відправлені у вівторок і середу, 14-15 липня 1970 р. в Бофало, Н. Й.

В тяжкому горю:
о. ІВАН СИВАК — муж
ОРИСЯ ДМИТРЕНКО з ЮРКОМ і МАРТОЮ
ДАРУНЯ з ВЛОДКОМ
ГАЛЮНЯ і БОРИС ВОЛОШИНЮК з ЛЯЛЕЮ
ЮРКО з ОРИСЕЮ і МАРТУНЕЮ

✝

В глибокому горю і смутку повідомляємо Родину на Рідній Землі, що 20-го липня 1970 р. в Ірвінґтоні, Н. Дж., на 77-му році свого трудолюбивого життя відійшов у Вічність наш Найдорожчий БАТЬКО, СТРИЙКО, ВУЙКО і ДІДО

БЛ. П.
АНТІН САМІЛА

ПАНАХИДА відбулася 21 і 22-го липня 1970 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Ірвінґтон, Н. Дж.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 23-го липня 1970 р., а Тіло Покійного поховано на цвинтарі Hollywood.

Безмірним горем прибиті:
син ІВАН з дружиною ВЛОДЗЕЮ і дітьми
донька СЛАВКА з мужем ГЕНРІ і дітьми
братанок МИРОСЛАВ
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Канаді та Україні

ПОСВЯЧЕННЯ ПЛАСТОВОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ
18-го жовтня 1970 року
год. 1-ша по пол.

Маямі в поклоні Р. Шухевичеві-Чупринці

23-го березня відбулося в Маямі на Флориді урочисте відзначення 20-х роковин геройської смерти ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки. По Службі Божій в українській церкві св. Николая о. митр. Д .Савка виголосив патріотичну промову, присвячену пам'яті генерала Чупринки і відправив панахиду за спокій душі покійного. В часі панахиди співав хор під управою пані Воловик.

О год. 6-ій вечером того ж дня відбулися в Українсько-Американському Клюбі в Маямі Сходини, присвячені 20-річчю з дня геройської смерти ген. Романа Шухевича-Чупринки. Збори відкрив п. Роман Балабан. В президії зайняли місця: парох української церкви св. Николая о. митр. Д. Савка, п. Петро Тибор, і дир Володимир Гікавий.

П. С. Квасницький представив присутнім прелегентів — п. Володимира Мазура, головного предсідника УНПомочі з Піттсбурга, відомого громадського і політичного діяча. Другим промовцем був — о. митр. Д. Савка, який в часі Визвольних Змагань був духовним опікуном Армії УПА. Виступав і п. Володимир Гікавий, ветеран Української Армії і директор Видавництва „Вісник" у Львові.

Пан В. Мазур подав відомості про те, що вже в гімназії, маючи 16 років Р. Шухевич-Тур був підпільником, членом Української Військової Організації. В 1929 році вивчив воєнну справу в школі офіцерів резерви, але військові студії закінчив за кордоном в таємній українській школі старшин. Коли УВО переформувалось в ОУН, він перший був в її рядах. Він перший з іншими друзями пішов в Карпатську Україну, де брав участь в організуванні Карпатської Січі. У 1939-40 роках Шухевич-Чупринка був у проводі ОУН на пості референта зв'язку з українськими землями під московською окупацією. Боротьба проти окупантів, що її в 1943-50 роках провадила УПА під проводом генерала Тараса Шухевича-Чупринки, не має собі рівної в історії. Дев'ять років змагалась Армія, підтримувана тільки і виключно своїм народом.

Двадцять років тому наспіло повідомлення, що генерал Роман Шухевич-Чупринка згинув в бою з московським ворогом 5-го березня 1950 р. геройською смертю. Сини і дочки України, а між ними і їх головний командир, полягли, цементуючи своєю гарячою кров'ю фундамент під безсмертя для української нації.

Отець митрат Д. Савка прочитав оповідання-спомин з часів своєї праці в УПА. Директор В. Гікавий, у 20-річчя смерти сл. п. генерала Р. Шухевича-Чупринки закликає присутніх до посилення українського громадського життя на Флориді. Промовець вірить, що спільна боротьба української еміґрації і поневоленого народу в Україні допровадить до визволення України, до перемоги Києва над Москвою.

Сходини закінчено відспіванням — „Не пора, не пора".

С. К.

ПРОФАНУВАННЯ ОПЕРЕТИ М. ЛИСЕНКА

На сторінках київської „Культури і Життя" з 12-го липня читачі помістили листа, в якому висловлюють обурення з приводу того, як Одеська телевізійна студія підготувала й показала оперету Миколи Лисенка для дітей „Пан Коцький". Вистава йшла під фортепіяно, Коцький був „у якихось шортах" і т. д. Виставу показувано через телевізію по всій Україні. Автори пишуть: „Хіба ж так годиться готувати передачі клясичних опер для дітей? Це ж тільки паплюжить добру справу".

Проф. К. Й. Джейнен про маніторських французів, українців та інші етнічні групи

Вінніпезький університет, що існує тепер як другий університет побіч Манітобського в Вінніпезі, давніше був „Юнайтед Коледж") влаштовує з нагоди сторіччя Манітоби 1870-1970 низку викладів про етнічні групи провінції. 25-го лютого доповідав проф. К. Джейнен, що давніш проживав у Вінніпеґу, а тепер є головою Відділу Історії в Оттавському університеті. Він мав доповідь про французьку групу в Манітобі й її взаємини з іншими етнічними групами.

В доповіді він ствердив, що Манітоба, основана в 1870 році як двомовна провінція в ході історії втратила балянс між французьким і британським елементом, головно завдяки тому, що інші етнічні групи, прибуваючи до провінції на постійне поселення, асимілювалися з англомовною частиною населення, замість зберігатися як незалежний невтральний елемент. Найбільш занглізувалися скандинавці (головно ісляндці), за ними німці, а там і українці, що з них поважна кількість затратила українську мову, посилюючи цим англомовний елемент на некирисить франкомовного. Автор широко обговорив справу двомовних шкіл у роках 1897-1916, в тому й англо-українських шкіл на теренах українського поселення в Манітобі. Доповідь проф. К. Й. Джейнена була на високому академічному рівні й давала відповідь на багато питань із т. зв. канадійської етнічно-культурної мозаїки. Після неї відбулася жива дискусія, в якій приймали участь представники різних етнічних груп (з вийнятком українців).

Н. Н.

Шевченківська Сесія УВАН у Вінніпезі

(ОУПС). 8-го березня відбулася 22-га Шевченківська Сесія УВАН в „Домі Науки" в Вінніпезі 221 Флора аве. Горішню викладову залю, прикрашену портретами Т. Шевченка, виповнила вщерть публіка, що рік-річно відвідувала традиційні Шевченківські сесії УВАН давніш в рямках всенародних відзначувань Шевченкових роковин. Сесію відкрив і проводив нею През. УВАН у Канаді д-р М. І. Мандрика. Він повідомив приявних, що цього року Президія УВАН відступила від прийнятої традиції вручати Шевченківські грамоти заслуженим громадянам, а замість цього рішила надати й проголосити почесне членство двох видатних мужів науки: Його Блаженство Митрополита Іларіона (д-ра Огієнка) і Його Блаженство Кардинала Йосифа (д-ра Сліпого), „що їх обох щирі українці в своїх умах і серцях уважають патріярхами українських Церков".

Після цього д-р Мандрика подав програму 22-ої сесії на пошану українського поета й пророка Тараса Шевченка. З деклямаціями й рецитаціями Шевченкового переспіву „Слова о полку Ігоревім" виступали панове Вол. Севериненко й С. Мухин та пані д-р Марина Антонович-Рудницька й панна Оленка Неґрич. Головну доповідь „про Шевченкові переспіви „Слова о полку Ігореві" виголосив проф. Яр. Рудницький. Він торкнувся текстології переспівів, їх літературної інтерпретації (головно праць проф. Л. Білецького й П. Попова) та ідейного прикладу, в цьому останньому відповідаючи на питання: чому Шевченко переспівав тільки „Битву на Каялі" та „Плач Ярославни"? Ця тема — одна з багатьох, якими доповідач займається від років у своїх інтерпретаціях Шевченкової творчости. Приявні з зацікавленням прослухали цю доповідь.

М. К.

В серпні появляться „Релігійні твори" Олександра Кошиця

Джерзі Сити (К.) — Старанням Ініціятивного Комітету та при співпраці сенатора Павла Юзика, появиться вже наступного місяця у видавництві ім. Зіновія Лиська книга „Релігійні тво-Олександра Кошиця". Видавництво звертається до священиків, диригентів хорів і любителів української музики закупити у передпродажу за дол. 25.00 названу книжку, яку зредаґував сл. п. д-р Зіновій Лисько. Книга схоплює на 736 сторінках альбомного формату, у тверддій люксусовій оправі, — п'ять Літургій, 82 Богослужбовні пісні, 15 Кантів і Псальм, в тому „Кант про Олексія Чоловічка Божого", і 16 Коляд. Партитури були уніфіковані д-ром З. Лиськом і видавництво сподісться, що це видання буде корисне не тільки для збереження композиторської спадщини Олександра Кошиця, але й для доповнення практичного репертуару наших церковних і світських хорів. Книжку можна замовляти: V-vo im. Z. Lyska, 558 Summit Ave. Jersey City, N.J., 07306

По появі ціна книжки буде підвищена.

„АДОЛЬФ ВІСАРІОНОВИЧ" БРЕЖНЄВ В ЧСР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

своєю родиною, в тому числі й з чотирилітнім сином Олександром, у далекі степи Кіргізії, де разом із 105 чесько - словацькими родинами заснував окрему сільсько - господарську комуну — кооперативу. Родина Дубчеків повернулася назад до ЧСР щойно 1938 року.

Молодий Дубчек ходив до російської совєтської школи. Але й після повороту до ЧСР він знову виїхав до СССР, де продовжував свою освіту, зокрема закінчив спеціяльну партійну школу.

З такою партійною підготовою він, після свого повороту до своєї батьківщини, став зразу ж працювати в характері послушного партійного апаратчика.

Для нього кожночасна політична лінія проводу КП була абсолютною правдою і бездискусійною для всіх її членів. Щойно від часу скинення в ЧСР диктатури сталініста Новотного в січні 1968 р. і початок т. зв. Празької весни — відновлення людяних відносин у ЧСР відкрили очі й Дубчекові. Він став помалу відступати від старих, заплісенених догм безоглядної однопартійної деспотії і почав рахуватися з волею народу.

Почуття людяности й людської гідности не залишило його навіть у найкритичніших хвилях його життя. Він втратив усе, але не покаявся.

Натомість його земляк Гусак, за освітою правник-адвокат, що жив уже за часів Масарика і який сам на собі зазнав страхіття свавільства комуністичної деспотії, нині скапітулював перед явним комуністичним безправством, із-за мізерної амбіції втриматися на пості шефа КП ЧСР... І на як довго?

Ось так КП панує далі над народними масами в ЧСР — за випробуваним московським терором і шахрайствами забуваючи, що дедалі партія і народ стають собі два протилежні ворожі світи.

Ось маленький епізод: недавно висвітлювали в Празі кіно - фільм з показом приязні в Москві при зустрічі Густава Гусака з Брежнєвим. Як звичайно, Брежнєв поцілував Гусака, а цей зараз же хотів тим самим відповісти, коли в кіні один з глядачів голосно крикнув: „поцілуй, цілуй його в з...!" В кіновій залі вибух такий спонтанний і довготривалий реґіт, що заскочена адміністрація на тому перервала дальший показ фільму.

УСПІХИ ХРИСТИНИ А. ЧОРНОЇ

Христина А. Чорна

По закінченні чотирьох років студій в Ню Йорк Університеті одержала Христина А. Чорна 9-го червня 1970 ступінь бакаляврa із відзначенням („кум лявде") а 27-го травня 1970 признано їй найвищу відзнаку за успіхи в студіях — золотий ключик члена братерства Фі-Бета-Каппа.

Христина є донькою п-ва Олени і Юрія Чорних з Форт Лі, Н. Дж. Народилася вона у Відні і трирічною дитиною прибула з батьками до Америки в 1952 році. Народну школу почала вона в школі св. Юра в Ню Йорку, а закінчила її в парафіяльній школі Мадонна у Форт Лі, куди переселилася на постійно її батьки. Середню освіту закінчила Христина в Голі Енджелс Академії.

Головним предметом університетських студій Христини є французька мова й література. Ці студії Христини має намір продовжувати після вакацій в Парижі у так званому Ню Йорк Університеті у Франції та в Сорбонському Університеті. Щоб запізнатися ближче з Францією, Христина вже цих вакацій перебуває у Франції. Крім шкільної науки, Христина проявляє активність в студентській громаді в Ню Йорку і є членом хору „Думка", а також займається малярством. Христина, як і її батьки, є членом Українського Народного Союзу, Відділу ч. 489 в Ню Йорку.

Молодій талановитій Христині бажаємо якнайкращих успіхів в її дальших студіях.

М. Ш.

ТАРЗАН, Ч. 6403. Наомі таврує батузів — Тарзан боронить їх

THE ARROGANT BATUSI SPEARMEN ALLOW TARZAN TO WALK WITH THEM, THROUGH 'LION COUNTRY' - BUT WILL NOT HELP HIM CARRY INJURED NURSE NAOMI.
WHAT DO YOU MEAN, THESE LAZY SAVAGES ARE LETTING US TRAVEL WITH THEM, TARZAN DEAR? I THINK THEY'RE ABOMINABLE!
IF ONE BATUSI HELPS ME TOTE YOU, NAOMI, THE OTHERS WILL SNEER AT HIM -- FOR LETTING HIMSELF BECOME A SLAVE!
THEY SEEM TO ENJOY YOUR HARDSHIP! I HATE BATUSIS!
2-9-6403
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Ароґантні списоносці батузі дозволяють Тарзанові йти з ними почерез „країну левів", але не допоможуть йому нести зранену медсестру Наомі!

Що ти думаєш, дорогий Тарзане, що ті ліниві дикуни дозволяють нам подорожувати з ними? Мені здається, що вони осоружні!

Коли один батузі допоможе мені піклуватися тобою, Наомі, то інші будуть глумитись з нього — що він дозволив зробити себе невільником!

Вони, здається, радіють твоєю важкою долею! Ненавиджу батузів!